Postbus 1 3430 AA **Bezoekadres** Stadsplein 1 3431 LZ www.nieuwegein.nl
IBAN: NL49 BNGH 0285 0043 87 BIC: BNGHNL2G

Nieuwegein

Strategie Maatschappelijke Ontwikkeling

Contactpersoon Nico Kersten
Telefoon (030) 60 71 374
E-mail n.kersten@nieuwegein.nl

Leden van de ASD

Datum 21 maart 2019
Kenmerk
Zaaknummer 761123
Berichtnummer 638422
Onderwerp visie op welzijnswerk

Beste leden van de ASD,

VERZONDEN 22 MAART 2019

Op 15 maart ontvingen wij uw advies over de visie op welzijnswerk. Het college dankt u voor uw bijdrage aan de nadere uitwerking van doel en visie van het welzijnswerk. U hebt in uw advies een aantal belangrijke kanttekeningen en suggesties aangestipt die we grotendeels overnemen. We hebben op basis van uw advies de Visie op welzijnswerk op onderdelen aangescherpt. De nieuwe versie treft u als bijlage aan in de vorm van een 'strekt ter vervanging' dat we aanbieden aan de raad.

In onderstaande reactie gaat het college in op uw advies. Het betreft met name een reactie op de kanttekeningen, vragen en adviezen. U spreekt in uw advies ook uw waardering uit over het feit dat de toekomstvisie er ligt en over de uitgangspunten in de visie. Wij zijn blij met deze waardering en erkenning op hoofdlijnen.

1. Ambitie en uitwerking van de visie

U bent van mening dat de visie toch wel heel erg een 'visie' is en daartoe beperkt blijft. De nota is weinig concreet over wat nodig is om de goede bedoelingen en activiteiten ook werkelijkheid te laten worden. Moeten er geen prioriteiten gesteld worden? Tegelijkertijd vindt u de visie overambitieus en geeft aan in de visie te lezen dat de gemeente wel weet wanneer de inwoner zich al dan niet voldoende 'welbevindt'. U stelt voor om de doelstelling wat minder ambitieus te formuleren in die zin dat welzijnswerk kaders moet scheppen of een omgeving creëren waarin mensen hun welbevinden kunnen vergroten.

De visie op welzijnswerk is inderdaad een stuk op hoofdlijnen en heeft met name als doel een gezamenlijke interpretatie van het welzijnswerk te formuleren. In de routekaart wordt aangegeven hoe we de visie willen implementeren. De visie is duidelijk over deze interpretatie. De kern van de visie sluit aan bij uw advies: het welzijnswerk is niet verantwoordelijk voor het welbevinden van inwoners. Ook kan de gemeente niet bepalen of en wanneer inwoners zich 'welbevinden'. We beperken ons bewust tot de veronderstelling dat mensen net een beetje meer welbevinden kunnen ervaren wanneer ze de kans aangereikt krijgen mee te kunnen doen aan de samenleving (paragraaf 2.1 van de visie). Het welzijnswerk is daarom een middel (paragraaf 3.1). Uw formulering wordt door het college onderschreven: 'het welzijnswerk moet kaders scheppen of een omgeving creëren

waarin mensen hun welbevinden kunnen vergroten'. Dat is in de visie geformuleerd als: 'De belangrijkste beweging waar welzijnswerk een bijdrage aan levert is het vergroten van het welbevinden van de inwoners van Nieuwegein'.

We hebben uw formulering overgenomen in paragraaf 2.1 van het strekt ter vervanging.

2. Scope van de visie

Daarnaast geeft u aan dat de inperking tot 'kwetsbaarheid' niet gewenst is. U adviseert 'het welzijnswerk' in het raadsbesluit te vervangen door 'georganiseerde welzijnswerk', omdat de gemeente het informele welzijnswerk geen opdracht kan geven. U geeft in uw advies aan dat partijen (formeel en informeel) op hetzelfde terrein werkzaam zijn, maar dat zij dat wel van elkaar moeten weten.

In de visie op Welzijnswerk geven wij aan dat welzijn er is voor iedereen, zoals ook U stelt in uw advies. Tegelijkertijd vragen wij extra aandacht voor die inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben. Daarmee willen we niet stellen dat kwetsbare inwoners minder welbevinden ervaren, maar wel dat welzijnswerk voor deze doelgroep van grote toegevoegde waarde kan zijn.

De invloed van de gemeente richt zich in eerste instantie tot de opdrachten aan formele partners binnen het welzijnswerk. Het informele welzijnswerk is daarmee niet minder belangrijk. Als college bepalen we niet wat het informele welzijnswerk gaat doen, wel vinden wij het belangrijk dat er goede samenwerking en afstemming is tussen de formele en de informele organisaties die zich bezighouden met welzijn van inwoners. Dit zien wij onder andere gebeuren door de domeinmakelaars van het vrijwilligershuis.

Zowel het informele als het formele welzijnswerk zijn een middel om mensen mee te laten doen, te ondersteunen zelf regie te hebben over het eigen leven en om welbevinden te ervaren. We maken daarom bewust geen onderscheid in beide vormen van welzijnswerk. Iedereen kan zich welbevinden op de door hem of haar gekozen wijze, ook dat onderschrijft het college. Om die reden geven we het informele welzijnswerk graag een belangrijke rol in het formuleren van de meerjarige opdracht. We zullen hen betrekken bij het opstellen van percelen en het inventariseren van wat nodig is en waar kansen liggen in de stad (wijkschouw). Dat gebeurt uiteraard op vrijwillige basis.

Daarnaast is onderdeel van de opdrachten aan het formele welzijnswerk om inwoners(initiatieven) en vormen van informeel welzijnswerk zoveel mogelijk op te zoeken, te versterken en samen te werken waar mogelijk. Wij onderschrijven daarmee van harte uw advies op dit punt. De eerdergenoemde domeinmakelaars spelen daarin een belangrijke rol. Daarnaast zullen wij van elke formele welzijnsorganisatie vragen om de verbinding te zoeken met het informele welzijnswerk en met hen in gesprek te blijven over de beste wijze om elkaar te

versterken c.q. complementair te zijn. Dit thema zal blijvend onderdeel van gesprek zijn in onze rol van opdrachtgever naar de formele welzijnsorganisaties.

We hebben de visie ook op dit onderdeel aangescherpt op basis van uw advies (zie paragraaf 3.2 van het strekt ter vervanging).

3. Taakopvatting van de gemeente

U vraagt het college waar de gemeente Nieuwegein zich situeert: als facilitator of regisseur? U leest in de visie beide varianten terug. U ziet de gemeente vooral in de faciliterende rol. U geeft aan de paragraaf 'uitvoering' van het raadsvoorstel diffuus te vinden. De invulling van de sturingsfilosofie en partnerrelaties tussen gemeente en subsidierelaties moet concreter. Ten slotte wordt u graag betrokken bij het gesprek over de nadere invulling.

Het college onderkent dat de rol van de gemeente verschillende facetten heeft. Wij stellen onszelf ook als opdracht om in het gesprek met partners, met elkaar die rol te expliciteren. We kiezen in sommige situaties voor 'faciliteren' en in anderen voor 'regisseren' naast faciliteren. Bij inwonersinitiatieven en informeel welzijnswerk heeft de gemeente alleen een 'faciliterende' rol. We stellen de randvoorwaarden beschikbaar.

Er vindt echter meer regie plaats bij partners binnen het formele welzijnswerk. Zij voeren opdrachten uit waarvan we maatschappelijke effecten en resultaten verwachten. En taken waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Uit het onderzoek van de USBO blijkt dat de gemeente in haar rol als opdrachtgever meer eigenaarschap moet tonen; wij onderkennen deze noodzaak. We moeten duidelijk maken wat de kern van het welzijnsvraagstuk is en rollen en verantwoordelijkheden verhelderen. Daarbij is het ook van belang om te als opdrachtgever scherpte aan te brengen in de scope van de opdracht aan een organisatie en de effecten en resultaten die we verwachten. De rol van regisseur innemen betekent volgens het college *niet* dat de gemeente bepaalt *hoe* partners hun rol in moeten vullen. We beperken ons bij regievoering op het houden van overzicht, monitoring van resultaten, het evalueren van de effecten en grenzen stellen. We voeren de 'regie' op het realiseren van maatschappelijke effecten en vooraf (in samenwerking) opgestelde doelen. Onderdeel van deze regievoering is ook het sturen op uitgangspunten zoals samenwerken (met inwoners, tussen partners etc.) en de kaders uit de transformatie agenda.

Het college zet de komende periode een aantal stappen om te komen tot een meerjarige opdracht tot het welzijnswerk. Het gaat om de volgende stappen:

- Een indeling in percelen oftewel werkterreinen op basis van inhoud. Welzijnswerk op het gebied van taal, cultuur of sport vraagt iets anders dan bijvoorbeeld jongerenwerk of laagdrempelige ondersteuning bij juridische/financiële vraagstukken. Geprobeerd wordt om het aantal werkterreinen te beperken tot een behapbaar geheel. De indeling wordt

gemaakt op basis van de kennis en ervaring van en in afstemming met partners.

- Inventariseren wat nodig is: op basis van de wijkschouw, input van inwonersinitiatieven, partners binnen het informeel en formeel welzijnswerk wordt geïnventariseerd welke bijdrage van het formele welzijnswerk nodig is. De wijkschouw is een 'thermometer', een momentopname. Doel is een globaal beeld te schetsen van wat er speelt. En van kansen in wijken, buurten en de stad in z'n algemeenheid. Het vormt de start van de meerjarige opdracht, die we samen met partners opstellen.
- Uitwerken sturingsfilosofie: in samenwerking met partners en in afstemming met de ASD en (een afvaardiging van) de gemeenteraad wordt de sturingsfilosofie nader uitgewerkt. Resultaat is in ieder geval een duidelijke beschrijving van rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de verschillende fasen van het geven, uitvoeren en evalueren van een opdracht. Daarnaast worden spelregels opgesteld over het opstellen van opdrachten binnen het welzijnswerk, het uitvoeren ervan de monitoring en evaluatie. Onderdeel daarvan is het uitwerken van afspraken over het opstellen van een meerjarige opdracht in relatie tot het afgeven van jaarlijkse subsidies.
- Opstellen meerjarige opdracht: per werkterrein wordt het gesprek gevoerd met partners binnen het formele welzijnswerk over de rol- en taakverdeling. Daarbij willen we ook rekening houden met wat er gebeurt in het informele welzijnswerk. Onderdeel van dit gesprek is de vraag in hoeverre meerdere partners eenzelfde soort taak uitvoeren. Waar nodig doet het college hierover een uitspraak. Uitkomst kan zijn dat taken die nu versnipperd worden uitgevoerd over de stad meer worden geconcentreerd. En andersom, om bijvoorbeeld rekening te houden met de eigenheid van wijken. Resultaat van deze gesprekken zijn meerjarige opdrachten voor het formele welzijnswerk voor de aankomende jaren. Voordat besluitvorming plaatsvindt over deze meerjarige opdracht, wordt een gesprek gevoerd met u en een (delegatie van) de gemeenteraad.
- Subsidieverdeling: na besluitvorming over de meerjarige opdracht vindt een regulier subsidieproces plaats. Partners vragen subsidie aan en de gemeente honoreert deze met een beschikking.
- Evaluatie: jaarlijks wordt op basis van de subsidie-verantwoording en een evaluatiegesprek met partners bepaald of de meerjarige opdracht bijgesteld moet worden.

We hebben ook op dit onderdeel de routekaart in de visie op welzijnswerk aangescherpt op basis van uw advies.

4. Locaties

U vindt het jammer dat er in de visie niets wordt genoemd over locaties waar welzijnswerk plaats kan vinden. U bent van mening dat er in elke wijk gebouwen of zaalruimtes beschikbaar moeten zijn waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en activiteiten plaats kunnen vinden.

Het college onderschrijft het voorbeeld dat u aanhaalt in het advies. Het college vindt het belangrijk dat er in elke wijk een plek is waar mensen samen kunnen komen. We gaan daarvoor slimmer kijken naar de inzet van maatschappelijk vastgoed. Buurtpleinen zijn daar onderdeel van.

Ook dit is nu expliciet benoemd in paragraaf 3.2 van de Visie op welzijnswerk.

5. Betrekken van buurtbewoners

U vindt het jammer dat er weinig wordt gezegd over de wijze waarop de gemeente buurtbewoners wil betrekken bij de uitvoering van het welzijnsbeleid. U geeft aan dat een goede infrastructuur voor het ontwikkelen van bewonersinitiatieven, een heldere informatiestructuur, het betrekken van wijkplatformen en vrijwilligersorganisaties nodig is.

Het welzijnswerk is bij uitstek bedoeld om ruimte te geven aan eigen initiatieven van burgers. Daar gaan we ook op sturen in de meerjarige opdracht op het welzijnswerk. Het welzijnswerk krijgt de opdracht om inwoners te faciliteren in initiatieven. Dat kan gaan om het meedenken in de organisatie van activiteiten, het wijzen van de weg binnen de gemeente, het faciliteren met een locatie. Wanneer een partij subsidie aanvraagt geldt de algemene subsidieverordening. Daarnaast zijn er subsidiemogelijkheden voor de start van nieuwe initiatieven. Wij zullen in subsidie aanvragen van welzijnsorganisaties vragen *hoe* zij zorgdragen voor betrokkenheid van buurtbewoners en bewonersinitiatieven en in de opdrachten aandringen op samenwerking tussen formele organisaties.

Ook dit aspect is meer expliciet opgenomen in de routekaart in de Visie op welzijnswerk.

6. Inclusiviteit

U geeft aan dat inclusiviteit wel als uitgangspunt wordt benoemd, maar geen nadere invulling krijgt. U geeft aan dat er ook buurt overstijgende organische verbanden zijn die genoemd kunnen worden: religie, sport, cultuur, politiek. Deze zijn voor veel mensen ook waardevol en verbindend.

Met inclusiviteit wordt bedoeld: we sluiten niet op voorhand mensen uit. De visie op welzijnswerk benadrukt dat we 'kansen aanreiken' om mee te doen. Het welzijnswerk is *niet* verantwoordelijk voor 'het meedoen van iedereen'.We bieden de kans om mee te doen. Daar hebben we ook verwachtingen van, die zijn wel realistisch. Het college onderschrijft ten slotte het punt van de ASD over buurt overstijgende verbanden.

We hebben de visie op dit onderdeel aangescherpt (zie paragraaf 2.2 in het strekt ter vervanging).

7. Rol van scholen

U mist een passage over de rol die scholen kunnen spelen in het bevorderen van het welzijn van leerlingen.

Scholen zijn bij uitstek een plek die een grote bijdrage leveren aan het welzijn van jongeren. Daar geven we dan ook veel aandacht aan vanuit het beleidsveld jeugd. Daarnaast zijn scholen een partner binnen het welzijnswerk.

8. Budgetneutraliteit

U geeft aan dat gesuggereerd wordt dat de bedoeling is dat welzijnswerk zorgkosten kan doen dalen. u juicht een dergelijk bijeffect toe, maar is er niet voor om dat als doelstelling

Budgetneutraliteit wordt genoemd als randvoorwaarde binnen het sociaal domein, zo ook binnen het welzijnswerk. Dat betekent dat de uitvoering gebeurt binnen bestaande budgetten. De doelstelling voor het welzijnswerk is niet om kosten te laten dalen.

We onderschrijven uw advies en hebben de visie op dit onderdeel aangescherpt (zie paragraaf 2.1 van het strekt ter vervanging). Daarbij geldt de nuancering: Er zijn projecten binnen het welzijnswerk waarbij alternatieven voor maatwerkvoorzieningen worden ontwikkeld. Voor die specifieke projecten is de verwachting dat het zorgkosten kan laten dalen. Die effecten monitoren we.

9. Wijzigingen

De bijstellingen hebben wij in het 'strekt ter vervanging' gearceerd weergegeven, zie bijlage. Voor alle duidelijkheid, het gaat om de navolgende opmerkingen:

- In het voorbeeld op pagina 6 en de tekst in paragraaf 1.3 en 3.1 is 'eenzame ouderen' vervangen door 'ouderen'.
- Aan de eerste alinea onder paragraaf 2.1 is toegevoegd: 'Het welzijnswerk schept kaders en creëert een omgeving waarin mensen hun welbevinden kunnen vergroten'.
- Onder 2.1 is in de alinea over budgetneutraliteit toegevoegd: 'Dat betekent dat de uitvoering gebeurt binnen bestaande budgetten. De doelstelling voor het welzijnswerk is niet om kosten te laten dalen.'
- In de opsomming onder 2.2 is toegevoegd: 'met inclusiviteit wordt bedoeld: we sluiten mensen niet uit.'
- In aanvulling op paragraaf 3.2 zijn de betekenis en positie van het formele en het informele welzijnswerk nader uitgewerkt.
- Onder 3.2 is toegevoegd: 'Het welzijnswerk verdient ook een fysieke plek in Nieuwegein. Het is belangrijk dat er in elke wijk een plek is waar mensen samen kunnen komen. We gaan daarvoor slimmer kijken naar de inzet van maatschappelijk vastgoed. Buurtpleinen zijn daar onderdeel van.'
- De routekaart voor de meerjarige opdracht (bijlage 1) is aangevuld met een toelichting op de regierol van de gemeente (paragraaf 2). Toegelicht is wanneer de gemeente kiest voor 'faciliteren' en wanneer voor 'regisseren'.

Ook het onderscheid in benadering van formele en informele welzijnsorganisaties is toegelicht.

- De stappen die worden gezet om te komen tot de meerjarige opdracht zijn verder uitgewerkt in bijlage 1. In deze uitwerking komt ook de rol van de raad en de ASD gedurende dit traject terug.

U heeft aangegeven mee te willen denken over het vervolg. Dat stellen wij zeer op prijs en wij zullen met u afstemmen op welke wijze wij dit vorm zullen geven. Dit zal dan ook zeker niet de laatste keer zijn dat we met u in gesprek zijn over de visie op welzijnswerk en de verdere implementatie van deze visie.

Mocht u nog vragen en/of opmerkingen hebben dan kunt u contact opnemen met Nico Kersten. Hij is bereikbaar via n.kersten@nieuwegein.nl of tel 0-6 1558 1662.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
Secretaris

Frans Backhuijs
burgemeester

Bijlagen 'strekt ter vervanging'visie op welzijnswerk
brief aan de raad over strekt ter vervanging
Kopie aan gemeenteraad Nieuwegein